

CAP 2023 – vad vet vi idag?

LRF Jönköping

13 januari 2021

Sofia Björnsson, LRF

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

CAP (GJP) =
Common Agriculture Policy
= EU:s gemensamma
jordbrukspolitik

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Nuvarande CAP i Sverige

Ersättning för faktiska kostnader eller "intäktsbortfall/merkostnader"

Pelare 1/direktersättningar

- Gårdsstöd
- Kopplat stöd för nötkreatur
- Förgröningsstöd
- Högre gårdsstöd för unga

Helt finansierat av EU-medel

Inkomststöd = inga krav på vilken produktion som bedrivs (utom kopplat stöd)

Pelare 2/Landsbygdsprogram

- Kompensationsstöd
- Miljöersättningar (vallstöd, betesmarker, ekologisk produktion, minskat kväveläckage, skyddszoner m.m.)
- Djurvälferdsersättningar
- Investeringsstöd
- Startstöd
- Kompetensutveckling (t.ex. Greppa näringen)
- Leader/Lokalt ledd utveckling
- Bredband
- M.m.

Nationell medfinansiering krävs

Tvåvillkor – båda pelare

Grunden för CAP = Målen i Rom-fördraget 1957

Ökad
produktivitet i
jordbruket

Skälig
levnads-
standard för
jordbruks-
befolkningen

Stabila
marknader

Trygg
livsmedels-
försörjning

Skäliga
konsument-
priser

Tidsplan och process nästa CAP

2018
EU-
kommissionen
förslog nya
regler

2020
överens-
kommelse om
budget för EU
och CAP
2021-2027

Slutförhandlingar
om CAP mellan
EU-parlamentet,
jordbruksminister-
rådet och EU-
kommissionen

2021
beslut CAP
(mars? maj?)

2023
Nya CAP
träder i
kraft

Regeringen:
Budgetdiskussion med
politiska förhandlingar
hösten 2020 samt 2021

Regeringen: Politisk
förankring av strategisk
CAP-plan

Jordbruksverket utreder förslag och levererar tekniska underlag till Näringsdepartementet, förenklingsgrupp som granskar regler, m.m. De har tagit fram SWOT och behovslista om CAP som Näringsdepartementet därefter har haft på remiss. I december kom ett tekniskt förslag till strategisk CAP-plan.

Nationell
strategisk
CAP-plan
skickas till EU-
kommissionen

Budgeten

Nya budgeten gäller perioden 2021-2027

Pelare 1 = gårdsstöd, nötkreatursstöd m.m.

- Helt finansierad av EU
- Minskas cirka 2 % i löpande priser
- Växelkursen avgör mycket

Pelare 2 = landsbygdsprogrammet

- Här krävs nationell medfinansiering och svenska regeringen skjuter till cirka 50 %
- EU har minskat budgeten med cirka 14 % (fasta priser)
- Nationell medfinansiering är klar för 2021-2022 men inte för 2023-2027

Totalt i Sverige för 2021-2022 = drygt 5 miljarder/år (inkl. nationell medfinansiering)

Övergripande – CAP 2023-2027

Nyheter i EU-regelverket:

CAP-strategisk plan för både pelare 1 och 2 (landsbygdsprogrammet försvinner)

Förgröningsstödet försvinner, villkoren bakas in i tvärvillkoren som byter namn till grundvillkor

Ettåriga miljöersättningar (eco-schemes) införs i pelare 1

Ökad subsidiaritet – fler beslut om genomförandet ska fattas på nationell nivå

Stödrätterna kan troligen tas bort (vi kan räkna med att de försvinner från 2023)

Miljö och klimat i CAP - grundvillkor

CAP idag

Förgröningsstöd i pelare 1

Tværvillkor

CAP 2023

Grundvillkor (*idag tværvillkor*)

Ekologiska fokusarealer = miljötor
Odlade tre grödor = växtföljd

Obligatoriskt för
lantbrukaren

Hur reglerna kan utformas i Sverige avgörs till stor del av slutförhandlingarna i EU, än så länge är osäkerheten om nationellt genomförande stor
Kanske kommer företag med mycket vallodling inte behöva anpassa sig till reglerna alls

Miljötor: Kan bli 3 - 5 % av åkerarealen
Ej klarlagt om nuvarande skogsundantag kan fortsätta gälla, det avgörs i slutförhandlingarna av EU-regelverket

Växtföljd:
Oklart hur betungande regeln blir – enligt förslag från Jordbruksverket kommer väldigt få lantbrukare i Sverige behöva anpassa sin produktion.

Miljö & klimat – ettåriga miljöersättningar

CAP 2023

NYHET! Ettåriga miljöersättningar i pelare 1 (eco scheme)

- Obligatoriskt för medlemsländerna att införa
- Frivilligt för lantbrukarna att ansöka om

OBS! Inte möjlighet till "skogsundantag" eller liknande. Man kan inte få del av dessa ersättningar utan att uppfylla villkoren – men det är oklart vilka ersättningar Sverige kommer införa och hur omfattande reglerna kommer att bli

Blir 20- 30 % av budgeten (1,5-2 miljarder för Sverige). Avgörs i slutförhandlingarna av EU-regelverket. Framför allt arealbaserade ersättningar, oklart hur möjligheten ser ut för djurrelaterade ersättningar

Frivilligt
för lant-
brukaren

- Exempel från Jordbruksverket:
  - Fånggröda och vårbearbetning
  - Mellangröda för kolinlagring
  - Blommande slättbygd/mellanbygd
  - Ekologisk produktion
- Andra tankar (ej färdigutredda) från LRF:
  - Paketlösning – analys av gödsel, markkartering osv.
- LRF: måste hitta åtgärder för hela landet, behöver inte vara samma överallt

Jordbruksverket ska komma med fler förslag

Slutförhandlingarna av EU-regelverket kommer avgöra vissa förutsättningar

Jordbruksverkets förslag CAP-plan 2023

- **Stödrätterna** – vi kan räkna med att de tas bort
- **Vallstödet** tas med största sannolikhet bort
- **Djurvälfärdsersättningarna** kvarstår
- **Nötkreatursstödet** – inga förändringar föreslås (stödnivån är dock oklar)
- **Kompensationsstödet** – förslag om att jämna ut tröskeeffekter, kartan behålls, djurberäkning får/getter
- **Betesmarkersättningen** – åtagandeplanerna försvinner troligen för majoriteten av betesmarkerna.
- **Investeringsstöd** – förslag om likriktning i landet i nivå (1,2 miljoner) och stödprocent (max 40 %)
- **Ettåriga miljöersättningar** – se tidigare bild
- M.m.

Parallellt med detta pågår mycket arbete med förenkling och andra frågor kopplat till politikens genomförande

Jordbruksverket levererar tekniska underlag till Näringsdepartementet – därefter fattar regeringen beslut om vad som ska införas och hur

Oklarheter i EU-regelverket

Jordbruksministrarna vill att nedanstående ska vara frivilligt för medlemsländerna medan Europaparlamentet vill att det ska vara obligatoriskt:

- Capping? Tak på hur mycket direktstöd som kan lämnas per företag
- Omfördelningsstöd? Omfördela från större företag till mindre.
- Definition av "genuine farmer"? Krav på bevis att viss andel av inkomst kommer från jordbruksverksamhet, särskilt i fall där man har kombinationsverksamhet. Har egentligen ingenting med vår diskussion om "passivt brukande" att göra.

Fokus för LRF

- Budgeten – nationell medfinansiering 2023-2027
- Livsmedelsstrategin – konkurrenskraft hand i hand med miljö
- Enkla begripliga regler
- Aktivitet

Sofia.bjornsson@lrf.se (LRF)

Dan.sandberg@lrf.se (LRF Jönköping/Sydost)

Hanna Sjöholm: Hanna.persson_85@hotmail.com (styrelsen LRF Jönköping)

Camilla Hilmersson: Camilla.qvisingso@outlook.com (styrelsen LRF Sydost)